

Interacció en relleu — Quan les fogueres entren als mapes

Published by [Interacció](#) [1] on 03/03/2026 - 11:12 | Last modification: 23/03/2026 - 10:37

Alguns textos no perden vigència, però sí innocència. Rellegir-los anys després permet veure no només què deien, sinó què pressuposen quan entren en contacte amb un sistema cultural més normativitzat, més dataficat i més governat que abans.

El 2018, Interacció publicava un [text](#) [2] sobre les fogueres com a metàfora dels centres culturals vius: espais que activen comunitat, que produeixen sentit, que generen vincles més enllà de la programació formal.

La tesi implícita era clara: hi ha formes de cultura que no poden ser planificades ni administrades del tot, perquè emergeixen de relacions socials, d'usos imprevistos i d'energies col·lectives. Aquells centres no eren només equipaments; eren fogueres: punts de calor cultural que existien perquè la gent hi feia vida.

Rellegit avui, però, aquest marc ja no es pot assumir sense fissures. No perquè fos ingenu, sinó perquè el context institucional en què aquests espais existeixen ha canviat profundament. Ja no podem dir que aquests espais es desenvolupen al marge dels dispositius de decisió institucional i dels criteris de governança que determinen què és digne de suport i què no. No perquè tota pràctica cultural hagi estat absorbida, sinó perquè fins i tot les que es presenten com a comunitàries han de parlar el llenguatge dels dispositius públics per poder existir, sostenir-se o créixer.

Quan avui parlem de centres culturals, ho fem amb un vocabulari específic: accessibilitat, sostenibilitat, eficiència, públics, equipaments prioritaris, mapes de cobertura, que és administratiu però que modela el que es converteix en política cultural real. Aquest llenguatge no és neutre: defineix què és llegible pels sistemes de planificació i avaluació, i per tant què pot ser reconegut, finançat o prioritzat. Allò que entra en els mapes, en els plans i en els indicadors no només descriu la realitat: la produeix.

No tot el que fa vida deixa rastre administrable

Aquí apareix una tensió central. Un centre amb una forta vida comunitària pot quedar en una posició fràgil si no

encaixa en criteris tècnics o pressupostaris; un altre amb menys arrelament social pot esdevenir prioritari perquè s'ajusta millor a un pla, a un indicador o a una lògica de rendiment. No és només una qüestió d'eficiència, sinó de com es defineix, es mesura i s'avalua el valor cultural en la pràctica quotidiana de les polítiques públiques.

El recent [Programa Sectorial de Reforma i Millora d'Equipaments Culturals](#) [3], dotat amb 15 milions d'euros per al període 2026–2027, n'és un bon exemple. Exigeix als ajuntaments presentar sol·licituds concretes, prioritzar municipis, seleccionar actuacions i assumir compromisos tècnics per accedir al finançament. Programes com aquest, necessaris per sostenir infraestructures, no són neutres: defineixen què es pot fer, on i amb quines condicions; articulen prioritats territorials; i condicionen la manera com els centres culturals responen a les seves comunitats, perquè sovint només allò que encaixa en aquests criteris és susceptible de rebre suport.

Aquesta lògica connecta directament amb un altre moment del fons d'Interacció: l'article [Quan el mapa enganya](#) [4]. [5] publicat el gener de 2026. Allà s'advertia del risc de confondre presència d'equipaments amb garantia de drets culturals. La construcció o acumulació d'edificis pot ser legítima; el problema apareix quan les polítiques locals no interroguen què s'hi fa dins, qui hi participa, amb quins recursos i amb quins efectes socials reals. Sense aquesta pregunta, els mapes poden mostrar densitat cultural allà on, en realitat, hi ha buits de pràctica, d'accés o de sentit.

Llegits en paral·lel, els tres textos dialoguen amb una coherència incòmoda. El de 2018 posava l'accent en la vida que emergeix fora de la planificació estricta. El de 2026 advertia del perill d'acumular icones sense garantir drets. La rellegida actual mostra com, entre l'un i l'altre, els dispositius de governança: plans, mapes, programes, indicadors, han anat adquirint un pes creixent en la definició del que compta com a cultura legítima.

Això transforma la natura mateixa de les fogueres. Ja no n'hi ha prou amb encendre un foc simbòlic de comunitat. Cal saber quan, on, amb quin projecte, amb quina justificació tècnica i amb quina arquitectura d'indicadors. Aquesta traducció de la cultura en criteris administratius no és merament instrumental: incideix directament en la capacitat dels centres de generar vida cultural fora —o més enllà— dels llenguatges oficials.

Rellegir avui el text del 2018, a la llum dels deserts culturals i de l'actual densitat institucional, no és un exercici de nostàlgia. És una manera de fer visible fins a quin punt seguim pensant la cultura amb marcs que provenen d'un moment en què la governança cultural era menys normativitzada, menys dataficada i menys condicionada per dispositius d'avaluació. Les fogueres no han desaparegut. Però ara cremen dins d'una arquitectura de plans, mapes i criteris que decideix quines poden continuar fent llum i quines queden fora de camp.

És en aquesta fricció entre la cultura com a pràctica viva i la cultura com a objecte de govern on *Interacció en relleu* vol situar la mirada. No per dir què hauria de prevaldre, sinó per assenyalar una cosa incòmoda: quan deixem de discutir els marcs amb què mesurem, prioritzem i financem, també estem fent política cultural, encara que no ho diguem així.

Article original

Interacció. (2018, 25 setembre). [Les fogueres del món contemporani | Interacció \(diba.cat\)](#) [6]

Referències

Diputació de Barcelona. (2026). [Programa sectorial de reforma i millora d'equipaments culturals locals - Diputació de Barcelona \(diba.cat\)](#) [3]

Interacció. (2026, 13 gener). [Quan el mapa enganya: repensar la política cultural més enllà dels equipaments | Interacció \(diba.cat\)](#) [4]

Imatge: @ldld

Categories: Interaccio en relleu

Categories: Sèries editorials

Tags: polítiques culturals

Tags: governança cultural

Tags: avaluació de polítiques culturals

Tags: equipaments culturals

Tags: valor públic de la cultura

- [7]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2026/03/ir-fogueres>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://interaccio.diba.cat/blogs/2018/fogueres-mon-contemporani>

[3] <https://www.diba.cat/ca/web/reforma-millora-equipaments-culturals>

[4] <https://interaccio.diba.cat/news/2026/01/desertsculturals>

[5] <https://interaccio.diba.cat/>

[6] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2018/fogueres-mon-contemporani>

[7] <https://interaccio.diba.cat/node/10406>